

Nr 1.

Utlåtande i anledning av verkställd granskning av justitieombudsmannens ämbetsförvaltning.

För den enligt § 42 mom. 2 riksdagsordningen lagutskott åliggande granskning av justitieombudsmannens ämbetsförvaltning ha båda kamrarna till lagutskott hänvisat justitieombudsmannens vid innevarande riksdag avgivna berättelse angående justitieombudsmansämbetets förvaltning under år 1953.

Första lagutskottet, som verkställt granskningen, har för ifrågavarande ändamål från justitieombudsmansexpeditionen mottagit dels de diaries, vilka år 1953 förts i nämnda expedition, dels protokoll över de av justitieombudsmannen under året verkställda inspektionerna, dels ock expeditionens registratur för samma år. Därjämte ha på särskild begäran handlingarna rörande vissa av justitieombudsmannen handlagda ärenden hållits utskottet till handa.

Över den numera fullbordade granskningen får utskottet härmed avgiva utlåtande.

I ämbetsberättelsen meddelas till en början, att justitieombudsmannen Folke Rudewall år 1953 begagnat sig av semester under tiden den 4 maj—den 3 juni samt att under nämnda tid justitieombudsmannens av riksdagen utsedde ställföreträdare lagmannen Alfred Bexelius förestått ämbetet. Med stöd av 21 § andra stycket i instruktionen har justitieombudsmannen uppdragit åt Bexelius att, under tiden den 16 september—den 15 oktober förätta å justitieombudsmansämbetet ankommande göromål med undantag av vissa ärenden rörande anhållna, för brott misstänkta personer och vissa i anledning av inspektion hos lantbruksstyrelsen upptagna ärenden, vilka ärenden handlagts av justitieombudsmannen själv.

Ämbetsberättelsen upptager härefter redogörelse för sådana mot tjänstemän för fel eller försummelse i tjänsten anställda åtal, vilka under året blivit slutligen avgjorda eller i någon instans prövade, ävensom för två slutligen avgjorda ärenden, som föranlett åtgärd för disciplinär bestraffning.

Justitieombudsmannen redogör vidare i berättelsen för vissa andra ärenden, som ej föranlett åtal, och meddelar därvid, att han i likhet med vad tidigare skett under denna avdelning intagit redogörelse för allenast ett mindre antal under år 1953 behandlade ärenden.

I ämbetsberättelsen äro därefter intagna av justitieombudsmannen nedannämnda dagar under år 1953 till Konungen avlåtna framställningar, nämligen

den 30 maj angående ersättning till C. Ericsson för inställelse såsom målsägande vid domstol;

den 11 november angående viss ändring i 1 § sjölagen;

den 23 november angående ersättning till Borensbergs kommun för kommunen rätteligen tillkommande böter, vilka tilldömts kronan;

den 21 december angående tillämpningen i vissa fall av bestämmelserna i 36 § lagen den 28 maj 1937 om inskränkningar i rätten att utbekomma allmänna handlingar; samt

den 22 december angående ändring av bestämmelsen i 13 § förundersökningskungörelsen den 19 december 1947 angående översändande till riksdagens ombudsmän av anteckningar rörande anhållna, för brott misstänkta personer.

Under år 1953 har justitieombudsmannen Rudewall inspekterat domstolar och andra myndigheter inom Östergötlands, Kalmar, Gotlands och Västmanlands län, varjämte han förrättat inspektion av lantbruksstyrelsen och vissa lantbruksnämnder. Tjänstförrättande justitieombudsmannen Bexelius har företagit inspektionsresa i Västmanlands län.

I avseende å vad under inspektionerna förekommit hänvisas i ämbetsberättelsen till de därunder förda protokollen.

Över de under 1953 handlagda klagomålen och anställda åtalen m. m. meddelas i berättelsen följande översikt:

»Antalet härstädes under år 1953 diarieförda ärenden har uppgått till 629.

Vid 1953 års början voro — fränsett ett antal balanserade ärenden av annan beskaffenhet — av förut inkomna klagomål eller eljest mot tjänstemän anhängiggjorda ärenden fortfarande under handläggning härstädes 59

Under år 1953 ha anhängiggjorts ärenden mot tjänstemän:
genom inkomna klagomål — däribland icke inberäknat ett antal anonyma skrifter, vilka icke diarieförts — ett antal av 482
samt på grund av anmärkningar, gjorda vid ämbetsresa eller annorledes, ett antal av 111

Summa balanserade och inkomna ärenden mot tjänstemän 652

Av berörda 652 ärenden ha under år 1953:

1) såsom återkallade avskrivits	3
2) till annan myndighet överlämnats	7
3) efter vederbörandes hörande fått förfalla	246
4) efter annorledes verkställd utredning avskrivits	88
5) utan åtgärd avskrivits	118
6) till åtal hänvisats	9
7) föranlett åtgärd för disciplinär bestraffning	2
8) föranlett annan åtgärd än enligt 6 och 7	99
9) föranlett framställning till Kungl. Maj:t	3

och äro vid 1953 års slut:

10) i avbidan på infordrad förklaring, påminnelsers avgivande eller annan utredning vilande	62
11) i avbidan på domstols eller myndighets beslut vilande	8
12) på prövning beroende	7
	Summa 652

Under år 1953 har, såsom av ovanstående redogörelse framgår, i 9 ärenden beslutits anställande av åtal, nämligen

på grund av förd klagan i	4
av annan anledning i	5
	Summa 9

För nedan angivna fel eller försummelser i tjänsten har förordnats om åtal mot:

1) landssekreterare för underlåtenhet att föranstalta om åtgärd för beivrande av brott, som förövats av honom underställd befattningshavare vid länsstyrelsen (s. 26 o. f.);

2) t. f. landssekreterare och landskanslist för felaktigt förfarande vid röstsammanräkning (s. 33 o. f.);

3) länsnotarie för felaktigt förfarande vid röstsammanräkning (s. 17 o. f.);

4) byråchef för brott mot tystnadsplikt;

5) notarius publicus för felaktigt förfarande vid handläggning av ärende angående deposition (s. 40 o. f.);

6) rättens ombudsman i konkurs för försummelse att införskaffa och till konkursdomaren överlämna förvaltarberättelser samt för bristande tillsyn över konkursbos medelsförvaltning m. m. (s. 58 o. f.);

7) t. f. konkursdomare för försumlighet i utövningen av konkursdomarämbetet; samt

8) ordförande i fastighetstaxeringsnämnd för påtryckning å klagande i taxeringsmål att återkalla sina besvär.

Därjämte har åtgärd för disciplinär bestraffning för tjänstefel vidtagits mot:

9) tjänsteman vid fångvårdsanstalt för olämpligt uppträdande mot underställd personal och å anstalten intagna (s. 70 o. f.); samt

10) polisman för felaktigt förfarande genom meddelande till obehörig att person — som dömts villkorligt för brott — stod under övervakning (s. 75 o. f.)»

Berättelsen upptager vidare meddelande därom, att under år 1953 någon förklaring av lag, i den ordning § 20 regeringsformen bestämmer, icke blivit meddelad av Kungl. Maj:t.

Vid berättelsen äro såsom bilagor fogade en tabell och fyra förteckningar.

Tabellen avser av 1953 års riksdag avlätna skrivelser m. m. i nummerföljd enligt fjortonde samlingen av bihanget till riksdagens protokoll. Förteckningarna upptaga *dels* av 1953 års riksdag till Konungen avlätna skrivelser jämte uppgifter om de åtgärder, som under nämnda år vidtagits i anledning av samma skrivelser, *dels* sådana i nyssberörda förteckning upptagna ärenden, som vid utgången av år 1953 ännu voro i sin helhet eller till någon del på Kungl. Maj:ts prövning beroende, *dels* ärenden, som hos Kungl. Maj:t anhängiggjorts genom skrivelser från riksdagen före år 1953 men vid samma års början voro i sin helhet eller till någon del oavgjorda, jämte uppgift om den behandling dessa ärenden undergått under år 1953, *dels* ock ärenden, som hos Kungl. Maj:t anhängiggjorts genom skrivelser från justitieombudsmannen före den 1 januari 1953 och vari under år 1953 åtgärd vidtagits eller vilka vid samma års slut ännu voro på Kungl. Maj:ts prövning beroende, jämte kortfattad uppgift om ärendenas behandling.

Utskottet. Utskottet har låtit verkställa en undersökning rörande vilka myndigheter och verk de förut nämnda 652 ärenden mot tjänstemän, som under år 1953 handlagts av justitieombudsmannen, avse. Undersökningens resultat sammanfattas i följande tabell:

	Ärenden inkomna klagomål	föranledda av anmärkningar av JO	Summa
Ärenden mot tjänstemän vid:			
domstolar.....	81	37	118
polis- och åklagarväsendet.....	149	45	194
exekutionsväsendet.....	14 244	— 82	14 326
fångvården.....	101	2	103
sinnessjukvården.....	54	—	54
medicinalväsendet i övrigt.....	5	—	5
alkoholistanstalter.....	5	—	5
arbetshem, yrkesskolor o. d.....	1 166	1 3	2 169
förvaltningsdomstolar (försäkringsråd, hyresråd).....	9	—	9
taxeringsmyndigheter.....	11	2	13
länsstyrelser.....	27	14	41
centrala verk m. m.....	34	2	36
kommunikationsverken m. m.....	4	1	5
kyrkliga myndigheter.....	6	—	6
krisförvaltningen.....	— 91	— 19	— 110
Kommunala myndigheter.....	12	—	12
Andra organ.....	30 42	— —	30 42
Orediga klagomål	5	—	5
Summa	548	104	652

Vid den granskning av justitieombudsmannens ämbetsförvaltning, som utskottet grundlagsenligt förehaft, har icke någon anledning till anmärkning förekommit, vilket utskottet härmed för riksdagen anmäler.

Stockholm den 3 februari 1954.

På första lagutskottets vägnar:

OLOV RYLANDER.

Vid detta ärendes behandling ha närvarit

från första kammaren: herr Lindblom, fru Gärde Widemar, herrar Lindgren och Herlitz;

från andra kammaren: herrar Rylander, Landgren, fröken Öberg, herr Gezelius, fröken Liljedahl, fru Johansson i Skövde, herrar Ekström, Lundqvist och fröken Karlsson.